

**Pedagogicko-psychologická
poradna
Plzeň**

Pracoviště Plzeň-město
Částkova 78, 326 00 Plzeň
poradnamesto@pepor-plzen.cz
377 468 124

TŘÍDA PLNÁ POHODY

METODIKA NA PODPORU VEDENÍ TŘÍDNICKÝCH HODIN A OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍHO ROZVOJE NA 1. STUPNI ZŠ

PRAKTICKÁ ČÁST 4. TŘÍDA

Metodika byla zpracována na základě dlouhodobé zkušenosti metodiků prevence PPP Plzeň s prací s dětmi na 1. stupni v oblasti rozvoje sociálních dovedností a prevence rizikového chování. Užití techniky jsou pro danou věkovou skupinu ověřené.

Charakteristika programu Třída plná pohody

Metodika je složena ze dvou samostatných částí: teoretického základu pro vedení třídnických hodin (struktura hodiny, návaznost témat, komunitní kruh, zásady interakčních her...) a programu ucelených na sebe navazujících lekcí.

Cíl programu

Program Třída plná pohody je ve 4. třídě zaměřen na **rozvoj spolupráce a kooperace**. Podporuje pocit sounáležitosti, bezpečí, ochotu pomáhat si, řešit konflikty a respektovat ostatní.

Cílem jednotlivých lekcí je, aby se děti **naučily vnímat své spolužáky, spolupracovat ve dvojicích i ve více početných skupinách, aby si vyzkoušely různé skupinové role**. Program dále rozvíjí efektivní formy komunikace a posiluje celkovou soudržnost kolektivu.

Práce s lekcemi

Ve 4. ročníku se **program skládá z 6 lekcí**. V každé lekci je vždy uveden cíl, popis aktivit a pomůcky, které budou potřebné pro realizaci. U jednotlivých aktivit jsou pak uvedené i příklady konkrétních otázek pro reflexi.

Metodika, kterou předkládáme, není pro učitele závazná. Chápeme ji jako nabídku, inspiraci, představení způsobu práce s dětmi ve 4. třídě ZŠ. Učitel může pracovat tak, jak je metodika nastavená, formou pravidelných setkání k programu Třída plná pohody, nebo uplatnit vlastní zkušenosti a osvědčené aktivity dle potřeb žáků a rozpracovat nabízené techniky do celoroční náplně třídnických hodin. Dílčí aktivity jsou navíc koncipovány tak, aby byly snadno zařaditelné do běžných vyučovacích hodin (např. VV, TV, ČJ...).

Jako nejvhodnější se jeví dlouhodobá a systematická práce formou pravidelných třídnických hodin. Délka jedné hodiny je závislá od časových možností i aktuálního naladění. Doporučujeme jednu vyučovací hodinu - 45 minut. Pokud jde o četnost jednotlivých hodin, ideální je týdenní interval. Program můžeme doplnit nebo i nahradit komunitním kruhem na úvod týdne, zhodnocení týdne nebo rozebrání aktuálního tématu. Při sestavování jednotlivých třídnických hodin je nutné vždy přihlídnout k aktuálním potřebám dané třídy.

STRUKTURA TŘÍDNICKÉ HODINY	
Cíl: Co chci s dětmi dnes dělat. Jaký mám cíl. K čemu chci směřovat.	
ÚVOD 5 min	<ul style="list-style-type: none">- přeladění- připomenutí pravidel- ohlédnutí za předchozím setkáním- zopakování klíčových témat- seznámení s cílem hodiny
OTEVŘENÍ TÉMATU 5 – 20 min	<ul style="list-style-type: none">- aktivita, kterou otevíráme, motivujeme, přinášíme téma, kterému se chceme věnovat, přibližujeme téma žákům
DISKUZE K TÉMATU 5 – 20 min	<ul style="list-style-type: none">- komunitní kruh- vztahení aktivity k životu naší třídy (např. Jak to máme s nasloucháním u nás ve třídě my?)- domluvení výstupu – Co s tím budeme dělat?

PROSTOR PRO PŘÍPADNÉ DALŠÍ AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none">- využití navazující techniky z TPP- praktické zkoušení/modelování toho, o čem jsme se bavili- dáme prostor dětem – hrajeme jejich oblíbenou hru- řešení organizačních věcí...
SHRNUTÍ 5 – 10 min	<ul style="list-style-type: none">- zopakování průběhu hodiny- připomenutí dojednaných dohod- zhodnocení průběhu (škálování, palce....)

Pro přehlednost připojujeme přehled témat v jednotlivých ročnících:

1. třída

- program je zaměřen na adaptaci dětí ve školním kolektivu
- podpora pocitu sounáležitosti, bezpečí, ochoty pomáhat, naučit se spolupracovat, respektovat ostatní

2. třída

- podpořit pozitivní sociální klima třídy, poznat lépe sebe i druhé,
- aktivní naslouchání, podpořit komunikaci, spolupráci, toleranci při společném plnění úkolů, zpětnovazebné techniky

3. třída

- seznámit žáky s prvky verbální a neverbální komunikace, vést je k efektivní formě komunikace a spolupráce,
- aktivní naslouchání jako součást komunikace

4. třída

- **podpořit pozitivní sociální klima třídy, pozitivní zpětnou vazbu,**
- **hlavní tématem je spolupráce, kooperace, posílení vzájemných vztahů a podpora soudržnosti třídy.**

5. třída

- sebepoznání a osobnostní rozvoj žáků ve třídě, budování pozitivního sebepojetí a sebehodnocení, uvědomění si svých schopností, silných stránek, úspěchů
 - seznámit s principy práce s cíli, posílit dovednost vytvářet reálných cílů, rozvoj vlastní odpovědnosti za svůj život
- upevnit pozitivní sociální klima třídy.

1. LEKCE

Cíl: Podpořit soudržnost třídy. Vést žáky ke **spolupráci, podpořit efektivní komunikaci při společném plnění úkolu, umožnit kontakt** mezi všemi žáky ve třídě.

Materiál: čtvrtka A4 pro každého žáka, pastelky/fixy, malý míček

Technika č. 1	Spolupráce - brainstorming
Čas	15 min
Popis činnosti	<p>Sedíme s žáky v kruhu a povídáme si, co to znamená, když se řekne spolupráce? Kde všude spolupracujeme? Co je pro spolupráci důležité? Jak se spolupráce daří nám ve třídě?</p> <p>Vedeme děti k tomu, aby si vzájemně naslouchaly, neopakovaly se.</p> <p>Spolupráce bude téma, které nás bude letos provázet celým rokem.</p>
Technika č. 2	Moje oblíbené místo
Čas	60 min
Popis činnosti	<p>Každý z nás má své oblíbené místo, kde si rád hraje, odpočívá, učí se nebo sportuje. Pro někoho je jeho nejoblíbenější místo doma, pro jiného v lese nebo třeba u prarodičů. Každý z nás to má jinak.</p> <p>Vaším úkolem je teď nakreslit své oblíbené místo, kde jste rádi a cítíte se tam dobře. Na čtvrtce máte předem naznačený vchod a východ do svého prostoru. Čtvrtku si zezadu podepište.</p> <p>Čtvrtky je třeba dopředu připravit: očíslovat, rozložit jako skládanku a tužkou slabě nakreslit na každou vchod a východ, tak aby na sebe navazovaly na sousedících čtvrtkách. Viz obrázek v příloze č. 3.</p> <p>Když mají žáci namalováno, poskládáme obrázky doprostřed kruhu nebo na tabuli podle čísel a navazujících vchodů a východů. Vznikne mapa společného prostoru, kde má každý své oblíbené místo. Dáváme prostor k diskusi nad tématem i nad samotným procesem zpracování. Děti dostanou možnost představit ostatním svoji část skládanky.</p> <p><u>Reflexe</u>: Jak se vám kreslilo? Co se podařilo ztvárnit? V čem bylo zadání těžké/lehké? Co vás zaujalo/překvapilo? Čeho jste si všimli (shody/rozdíly/zajímavé nápady)? Jak na vás celek působí?</p>
Technika č. 3	Míček
Čas	15 min
Popis činnosti	<p>Všichni stojíme v kruhu. Vyberu si jednoho hráče na druhé straně kruhu, navážu s ním oční kontakt, oslovím ho jménem a hodím mu míček. Ten hází dalšímu. Musíme se všichni vystřídat, každý může mít v ruce míček jen jednou. Poslední ho hodí zase zpět mě.</p> <p>Teď to zopakujeme ještě jednou ve stejném pořadí, ale tentokrát už bez mluvení. Pořád navazujeme oční kontakt před tím, než házím, aby nám míček neupadl.</p> <p>Ve třetím kole to zkusíme na čas. Vaším úkolem je to udělat tak, aby míček proběhl ve stejném pořadí v co nejkratším čase.</p>

	<p>(možné způsoby řešení: zmenšování kruhu, dobré nahrávky, děti se postaví vedle sebe tak, jak to odpovídá pořadí házení atd.)</p> <p><u>Reflexe</u>: Připadalo vám to jednoduché nebo těžké? Co bylo důležité pro to, abychom dosáhli takto dobrého času? Co bylo důležité, abychom se domluvili? Jak probíhala domluva na technice? Kdo ji vymyslel? Vyzkoušeli jsme všechny nápady?</p>
Závěr	<p>Učitel s dětmi zhodnotí hodinu, co se jim líbilo. Baví se s žáky o tom, že při skládání oblíbeného místa i při hře s míčkem dnes pracovali společně jako třída, a že spolupráci budou v průběhu celého školního roku dále rozvíjet.</p>

2. LEKCE

Cíl: Rozvíjet dovednost **efektivní komunikace a spolupráce** při společném řešení úkolu. Umožnit žákům porozumět **nenásilnému způsobu řešení konfliktů**.

Materiál: soubor 6 obrázků mezků pro každou skupinu (příloha č. 4), čisté papíry

Technika č. 1	Mezci
Čas	45 min
Popis činnosti	<p>Rozdělte se do skupinek po 6, tak aby se vám spolu dobře pracovalo. Každá skupinka si najde svůj pracovní prostor.</p> <p>Každý žák ze skupiny dostane jeden obrázek (obrázek z přílohy č. 4 rozstříhaný na 6 proužků, pro každého žáka jeden proužek). Žáci mají cca minutu na prohlédnutí svého obrázku. Během této doby nesmí komunikovat s ostatními ze skupiny ani nikomu svůj obrázek ukazovat.</p> <p>Nyní si všichni žáci ve skupině vzájemně popíší své obrázky a jejich úkolem je domluvit se společně na pořadí, v němž mají být seřazeny.</p> <p>Po této domluvě obrázky otočí a seřadí je v dohodnutém pořadí. Skupina ještě může udělat případné poslední úpravy.</p> <p>Když mají všechny skupiny úkol splněný, každá skupina představí své pořadí ostatním spolužákům a zdůvodní, proč dané pořadí zvolila. Nakonec dětem ukážeme původní obrázek – správné řešení.</p> <p>Před nebo v průběhu aktivity můžeme žákům připomenout prvky efektivního komunikace a naslouchání.</p> <p>Reflexe: Jak probíhala práce ve skupině? Byli jste spokojeni s pořadím, na kterém jste se dohodli? Udělali jste ještě nějaké úpravy, když jste obrázky otočili?</p> <p>Popište příběh, který se dá z obrázků vyčíst? Je možné se od mezků z příběhu něco naučit?</p> <p>Shrnutí: Učitel shrne příběh o mezcích, kdy spolupráce napomohla spokojenosti obou (efektivní řešení konfliktu: kompromis = vítěz – vítěz). Pokud by jeden odmítl spolupracovat, byli by oba poraženi. Když se ale rozhodli spolupracovat, jsou oba vítězi. To předpokládá, že dá nejdříve jeden mezek druhému důvěru a přednost, čímž dosáhne svého cíle i on sám.</p>
Technika č. 2	Pexeso
Čas	5 min
Popis činnosti	<p>Žáci sedí v kruhu. Učitel doprostřed rozloží pexeso (tolik kartiček, kolik je dětí). „Každý si vybere jednu kartičku a pak, tak jako v pexesu, najdete svoji dvojici. Až vytvoříte dvojice, najdete si jednu prázdnou lavici.“ Pokud je lichý počet žáků, zapojí se i učitel.</p>
Technika č. 3	Společné malování – Kočko/dům
Čas	35 min
Popis činnosti	<p>Každá dvojice dostane jeden papír.</p>

	<p>„Vaším úkolem bude společně nakreslit obrázek. Ale pozor, nebudete to mít úplně jednoduché. K dispozici budete mít jen jednu tužku/pastelku, kterou musíte oba společně po celou dobu kreslení držet. Během kreslení zároveň budete mít zamčené pusy a nesmíte mluvit.</p> <p>Teď vás poprosím, abyste se ve dvojici rozdělili na Áčka a Běčka. Áčka půjdou na chvíli na chodbu.“ Tam jim učitel sdělí jejich zadání: nakreslit kočku/zvíře. Běčka mají nakreslit dům.</p> <p>Když se dvojice sejdou v lavici, dostanou minutu na plánování a domlouvání (bez mluvení) než začnou kreslit.</p> <p>Po dokončení úkolu si sedneme všichni do kruhu. Každá dvojice ostatním představí svůj obrázek a okomentuje svou práci.</p> <p><u>Reflexe:</u> Jak jste spokojeni s vaším obrázkem? Jak se vám dařilo spolupracovat ve dvojici? Střídali jste se ve vedení nebo byl někdo, kdo kreslení více vedl? Jaké pro vás bylo nechat se vést? Jak se vám dařilo u kreslení nemluvit?</p> <p>Při reflexi můžeme připomenout i příběh o mezcích z minulé hodiny, kdy spolupráce a kompromis napomohli spokojenosti obou (princip vítěz – vítěz).</p> <p>Stejnou aktivitu zopakujeme ještě jednou s výběrem nové dvojice a nového zadání: pes/strom. Před kreslením dostanou opět minutu na domluvení postupu. Pro volbu dvojice můžeme zvolit pexeso, nebo nechat volbu na žácích: někdo s kým se mi dobře pracuje, někdo s kým jsem dlouho nepracoval.</p>
Závěr	<p>Reflexi je vhodné vztáhnout k reálnému životu třídy. Kdy jsme využili nebo můžeme využít kompromisu?</p> <p>Učitel si s dětmi povídá o tom, že při společné práci často může vzniknout konflikt, proto je důležité se domluvit na společném postupu, vzájemně si pomáhat, rozdělit si role. Někdy je také vhodné se střídat o vůdcovskou roli.</p>

3. LEKCE

Cíl: Rozvíjet vnímání skupiny a jednotlivců. Podpora sounáležitosti třídy, důvěry a spolupráce ve skupině.

Materiál: kartičky na rozdělení do skupin, 3 a více malých míčků

Technika č. 1	Trireso
Čas	5 min
Popis činnosti	Pomocí obrázkových kartiček nebo rozpočítání se žáci rozdělí do tří skupin.
Technika č. 2	Gordický uzel
Čas	20 min
Popis činnosti	<p>Mezi lidmi Frýgie (v dnešním Turecku) se objevilo proroctví, že války neskončí a mír nenastane, dokud do země nepřijede vůz slunečního boha řízený mužem, který všem rozbrojům učiní přítrž. Když se vůz objevil, lid Frýgie si vozku, kterým byl sedlák Gordius, zvolil za krále. Byl nastolen mír a pořádek v celé zemi. Gordius z vděčnosti věnoval vůz nejvyššímu bohu Diovi a uvázal jej v chrámě uzlem z dřínového lýčí. Nebyly vidět konce pramenů a uzel nikdo nedokázal rozplést. Začalo se věřit, že kdo uzel rozváže, stane se vládcem celé Asie.</p> <p>Při válečném tažení v Malé Asii se mladý Alexandr Veliký s částí vojska zastavil také ve starém královském městě Gordion, kde se nacházel onen mytický „gordický uzel“. Alexandr uvěřil pověsti o uzlu a o vládě nad světem Asie a pustil se do toho.</p> <p>My si dnes takový „gordický uzel“ zkusíme také rozplést.</p> <p>Žáci se postaví do těsného kruhu, zavřou oči a na povel dají levou ruku dovnitř kruhu a snaží se někoho chytnout za ruku. Když jsou všichni chyceni, udělají totéž s pravou rukou. Poté otevřou oči a zjistí, že jsou zapleteni v gordickém uzlu.</p> <p>Jejich úkolem je se z tohoto uzlu rozplést, aniž by se ruce rozpojily. Je možné se libovolně otáčet, přelézat, podlézat apod.</p> <p>Výsledkem bývá kruh, několik oddělených kroužků nebo spojené kruhy. Někdy uzel ale rozplést nelze, je příliš zamotan. Potom učitel hru ukončí tak, jako to vyřešil Alexandr Veliký: Alexandr Veliký se dlouho nezdržoval hledáním skrytých konců - vytasil meč a uzel přesekl.</p> <p>Hru je vhodné napřed realizovat v několika menších skupinách. Jedna menší skupinka pracuje, zbytek třídy má roli pozorovatele a následně zhodnotí práci skupinky – Co bylo funkční, kdo byl ohleduplný...</p> <p>Pokud se to žákům daří, můžeme ji vyzkoušet v celé třídě: Celá třída se k sobě co nejvíce přiblíží – vytvoří chumel. Všichni zvednou ruce do vzduchu, zavřou oči a každou rukou se pokusí chytnout nějakou jinou ruku. Platí pravidlo, že jedna ruka drží jednu ruku. Učitel pomáhá, aby se našly všechny volné ruce. Úkolem je se opět rozmotat.</p> <p>Reflexe: Podařilo se vám splnit úkol? Jaké to pro vás bylo? Co vám pomohlo k úspěšnému rozmotání? Byl někde nějaký problém? Jaké role se nám objevily? Kdo byl ohleduplný?</p>
Technika č. 3	Míček 2
Čas	15 min

Popis činnosti	<p>„Už jsme společně zkoušeli, co nejrychleji si házet míček v kruhu. Dneska si hru zahrajeme znovu, ale trochu ji pozměníme.</p> <p>Na začátku zase všichni stojíme v kruhu. Vyberu si jednoho hráče na druhé straně kruhu, navážu s ním oční kontakt, oslovím ho jménem a hodím mu míček. Ten hází dalšímu. Musíme se všichni vystřídat, každý může mít v ruce míček jen jednou. Poslední ho hodí zase zpět mě.</p> <p>Ted' to zopakujeme ještě jednou ve stejném pořadí, ale tentokrát už bez mluvení. Pořád navazujeme oční kontakt před tím, než házím, aby nám míček neupadl. Já postupně začnu přidávat do hry další míčky. Ty obíhají pořád stejnou trasu.“ Aktivitu lze hrát tak, že každý má v ruce jeden míček.</p> <p>Pracujeme s pravidlem, chyba není míč nechytit, ale špatně ho hodit. Házející musí volit takovou strategii, aby bylo v možnostech chytajících míček zpracovat/chytit. Např. pokud vidím, že v ruce už jeden míček má, neházím mu další.</p> <p><u>Reflexe</u>: Jak to probíhalo? Co bylo pro hru důležité? Dělal vám problém soustředit se hlavně na dvě osoby?</p>
Technika č. 4 Čas Popis činnosti	<p>Krok do kruhu</p> <p>20 min</p> <p>Vysvětlíme si, že tato hra je o tom, jak se umíme naladit na ostatní a jak umíme vnímat jejich projevy.</p> <p>Všichni stojí v kruhu a jejich úkolem je tento kruh zmenšit, a to tak, že každý udělá jeden krok dovnitř kruhu. Nikdy nesmí jít dva a více lidí do kruhu současně. Pokud se tak stane, všichni se vracejí zpět a začíná se od začátku. V průběhu aktivity nikdo nesmí mluvit.</p> <p>Pro domluvu musí najít jinou strategii – oční kontakt, mimiku, gesta, tleskání, dupání apod.</p> <p>Pokud se to žákům nedaří, můžeme aktivitu zjednodušit: Každý má za úkol říci nahlas své jméno a pak vstoupit do kruhu → říkám si o prostor vstoupit.</p> <p>Aktivitu můžeme případně i ztížit – každý stojí a kouká před sebe do země. Při této aktivitě je velmi důležité spoléhat na svůj šestý smysl, vnímat atmosféru ve třídě a vycítit vhodný okamžik pro to, udělat krok.</p> <p><u>Reflexe</u>: Jak se vám to dělalo? Co bylo důležité pro to, aby se nám to povedlo? Kdo šel první a proč? Kdo šel mezi posledními a proč?</p>
Závěr	<p>Můžeme na základě dnešních her stanovit nějaká obecná pravidla pro spolupráci, pravidla, která vedou k úspěchu skupiny? Je možné je využít jako přesah do pravidel třídy?</p> <p>Učitel s dětmi shrne, jak se jim dnes dařilo spolupracovat. Ocení, co se dařilo, může vypíchnout jedince, kteří dobře vedli, pomáhali, dát prostor k ocenění žákům nebo naopak reflektovat, co se nedařilo.</p>

4. LEKCE

Cíl: Rozvíjet **dovednost žáků spolupracovat, zvolit vhodnou strategii, rozdělení rolí a efektivní komunikaci** při společném plnění úkolu. Rozvíjet **vnímání skupiny a jednotlivce**.

Materiál: barevné lepící štítky na čelo, velké papíry (A3), lepenka, nůžky pro každou skupinu

Technika č. 1	Tečka na čelo
Čas	15 min
Popis činnosti	<p>Požádejte žáky, aby se postavili do kruhu, zavřeli oči a přestali mluvit. Přilepte každému na čelo barevný štítek. Dejte si pozor, abyste žákům stojícím vedle sebe nelepili na čelo štítky stejné barvy a aby střídání barev nebylo zcela pravidelné. Každou barvu byste měli použít přibližně stejně často. Po nalepení teček dejte žákům pokyn k otevření očí.</p> <p>Úkolem žáků teď je vytvořit skupiny, jejichž členi budou mít stejnou barvu tečky na čele. Nesmějí při tom mluvit, ukazovat na barvy v místnosti, sundávat si tečky z čela nebo se dívat do lesklých předmětů, aby zjistili, kterou barvu mají.</p> <p>Úkol nelze splnit bez vzájemné spolupráce a důvěry. Pocit identity každého jedince (pochopení barvy štítku na jeho čele) závisí na ostatních. Tečkovanou proto můžeme použít jako odrazový můstek k práci na dalších tématech, např. vzájemné závislosti, identity apod. Můžeme ji ale využít pouze jako herní aktivitu na vytvoření skupin.</p> <p>Reflexe: Jak jste našli svou skupinu? Jaký je to pocit k někomu patřit? Kdo vám pomohl?</p> <p><u>Další využití techniky:</u> Tečkovanou můžete využít v řadě předmětů – v přírodních vědách (např. k procvičování lidského těla - žáci s nápisy různých částí těla přilepených na zádech musí pomocí ostatních zaujmout správné místo v siluetě lidského těla nakreslené na zemi), v zeměpisě, matematice (např. procvičování zlomků a desetinných čísel), v jazycích, apod. Ve všech obměnách této metody platí, že nikdo nesplní úkol, dokud jej nesplní celá třída.</p>
Technika č. 2	Stavění věže
Čas	60 min
Popis činnosti	<p>Rozdělíte žáky do několika skupin. Můžeme využít rozdělení z předchozí aktivity – Tečka na čelo.</p> <p>„Vzpomeňte si, jaké věže jste viděli. Jak vypadají? Jak byly vysoké? Teď se stanete konstruktéry věží také vy. Vaším úkolem je postavit co nejvyšší věž, která je ale schopna sama stát bez opory. K dispozici máte ale jen věci, nad kterými by zedník ohrnul nos – papír, lepenku a nůžky.“</p> <p>Před zahájením práce dáme dětem 5 minut na plánování, domluvu. Můžeme delegovat jednotlivé role ve skupině.</p> <p>V průběhu práce je možné aktivitu žáků stopovat. Průběžně reflektovat efektivitu.</p> <p>Reflexe: Jak jste spokojeni s výsledkem? Jak se vám ve skupině pracovalo? Jak jste si rozdělili role? Kdo měl roli dělníka, kdo to řídil, kdo radil atd. Jak probíhal proces stavby? Kdo ve skupině vytvářel pohodu,</p>

	<p>dobrou atmosféru? Který moment jste si užili nejvíc? Podívejte se na všechny postavené věže, mají něco společného? V čem se liší?</p> <p><u>Další využití techniky:</u> K technice se můžeme vrátit v hodinách vlastivědy a propojit to s výukou o rozhlednách, věžích, k čemu věže slouží/sloužili, o tématu stability, nebo v hodinách českého jazyka, kdy žáci mohou vymýšlet a prezentovat příběh své věže apod.</p>
Závěr	<p>Učitel s dětmi shrne lekci, jak se jim pracovalo ve skupinách. Každý žák má možnost ohodnotit sebe i své spolužáky.</p> <p>Co se vám líbilo? Co jsme se dnes naučili nového? Dělalo nám dnes něco problém?</p>

5. LEKCE

Cíl: Rozvíjet schopnost spolupráce a komunikace mezi žáky, **podpořit vzájemnou přívětivost a soudržnost třídy**. Vytvořit třídě **prostor pro společný zážitek**.

Materiál: dětské stavební kostky

Technika č. 1	Masáž
Čas	10 min
Popis činnosti	<p>Na začátku dětem sdělíme, že se budeme učit, jak se hezky a jemně chovat k ostatním. Nejprve požádáme děti, aby si sedly/stouply levým bokem do kruhu. Každý má za úkol jemně masírovat na zádech spolužáka, který sedí před ním. Po chvilce se všichni otočíme pravým bokem do kruhu a můžeme to spolužákovi oplatit¹.</p> <p>Můžeme děti nechat, aby masírovali, jak chtějí, nebo učitel může předvádět, co mají dělat (různé varianty počasí/deště, zvířecí dálnice, vaření pizzy apod.).</p>
Technika č. 2	Stavění domu z kostek
Čas	30 - 60 min
Popis činnosti	<p>Představte si, že jste stavitelé z celého světa a že máte možnost společně vytvořit jednu, nejkrásnější stavbu světa.</p> <p>1. kolo: Každý z vás ode mne dostanete jednu/dvě (dle počtu kostek a žáků) kostky a můžete ji v prvním kole stavby kamkoliv položit. Na stavbě může být ale vždy jen jeden stavitel, jakmile odejde, může přidat kostku další. A pozor, při stavbě domu nesmí žádný stavitel promluvit.</p> <p>2. kolo: „Stavba teď nějak vypadá a vy byste si možná přáli ji trochu poupravit prostřednictvím přesunutí své kostky, či kostky svého spolužáka. Protože ale každý z vás mluví jinou řečí, je možné se dorozumívat pouze posunky a očima. Každý má možnost přesunout v tomto kole dvě kostičky, ale vždy se musí beze slov domluvit se třídou, zda danou kostičku může přesunout.“</p> <p>3. kolo: Již spolu žijete nějaký čas a začínáte nacházet společný jazyk. Ve třetím kole opět můžete ještě společnou stavbu poupravit, a tentokrát k domlouvání použijte už i slova.</p> <p>Reflexe: Jak se nám stavba podařila? Koho bych ocenil? Kdo měl dobré nápady? Dařilo se vám se společně domluvit? Jaké prvky jste při komunikaci používali? Co nám fungovalo?</p>
Závěr	Učitel společně s žáky hledá pozitivní momenty – co vytváří pohodu při práci? Co ještě můžeme dělat pro naši společnou pohodu? Jaké společné aktivity jsou nám příjemné.

¹ Je nutné zvážit vhodnost aktivity. Pozor na nekontaktní děti, pro které není aktivita vhodná.

6. LEKCE

Cíl: Vést žáky ke **spolupráci, podpořit efektivní komunikaci při společném plnění úkolu. Rozvíjet vnímání skupiny i jednotlivců.**

Materiál: balicí papíry, pastelky, fixy

Technika č. 1	Kreslení Ostrova
Čas	45 min
Popis činnosti	<p>Učitel představí příběh. Děti si mají představit, že jsou na společné plavbě po moři a jejich loď ztroskotala a oni společně zabydlují liduprázdný ostrov. Třída má za úkol na velký balicí papír nakreslit svůj ostrov (pro 25člennou třídu je nutné slepit minimálně dva balicí papíry). Pro každého žáka musí být na ostrově kousek prostoru, do kterého se sám nakreslí. Nezáleží na tom, kdo a jak umí kreslit, cílem je užít si pohodu při kreslení a společně se zkusit domluvit, jaký ostrov chceme a co stojí za to si tam postavit, zasadit apod.</p> <p><u>Reflexe:</u> Cílem reflexe není sdělovat, kdo a co nakreslil. Jak se mi kreslilo s ostatními? Který moment tvorby se mi líbil/potěšil mě? Jak probíhala domluva? Co fungovalo a co ne? Co bych dělal příště jinak? Která část ostrova mne láká k návštěvě? Kde se budeme na ostrově všichni scházet?</p> <p><u>Varianta techniky:</u> Můžeme vybrat dva vnímavé pozorovatele, kteří se kreslení nezúčastní, protože mají za úkol všimnout si dobrých příkladů komunikace a spolupráce.</p>
Závěr	<p>V dnešním programu jste si trénovali být rovnoprávným členem skupiny/třídy, hra nám posloužila jako prostředek k poznávání vztahů a možností vzájemné komunikace. Spolupráce mezi námi se může vždy zlepšovat.</p>

PŘÍLOHY:

PŘÍLOHA Č. 1

LEKCE – 45 min	
Cíl:	
Materiál:	
Technika č. 1 Čas Popis činnosti	<u>Reflexe:</u>
Technika č. 2 Čas Popis činnosti	<u>Reflexe:</u>
Technika č. 3 Čas Popis činnosti	<u>Reflexe:</u>
Závěr	

PŘÍLOHA Č. 2 - Vybrané publikace s náměty pro interakční hry a cvičení

- Belz, H., Siegrist, M. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Praha: Portál, 2001
- Gillernová, I., Krejčová, L. a kol. *Sociální dovednosti ve škole*. Praha: Grada, 2012
- Hermochová, S. *Hry pro život 1, 2. Sociálně psychologické hry pro děti a mládež*. Praha: Portál, 1994
- Hermochová, S. a kol. *Hry do kapsy I – X. Sociálně psychologické, motorické a kreativní hry*. Praha: Portál, 2003 – 2005
- Skácelová, L. *Metodika vedení třídnických hodin*. Praha: Togga, 2012. Elektronická monografie dostupná z: www.adiktologie.cz/cz/articles/download/5306/imprim-METODIKA-TH-via-02-pdf
- Smith, Charles A. *Třída plná pohody*. Praha: Portál, 2011
- Šmejkalová, R. a Schmidová, K. *Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky*. Praha: SCIO, 2013. Elektronická příručka dostupná z: <http://pohoda.scio.cz/content/download/napadnik.pdf>

Příklady odkazů na webové stránky:

- www.odyssea.cz
- www.hranostaj.cz
- www.pepor-plzen.cz

PŘÍLOHA Č. 3

	/		≈		/
					/
					≈
)	
/	≈				/
	/				

PŘÍLOHA Č. 4

Upraveno dle: Pike, G. Selby D. Cvičení a hry pro globální výchovu 2. Portál, Praha 2000. ISBN 80-7178-474-5.